

Barcelona 18 de juny de 1926.

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX. Núm. 2452. 15 cts. Atrassats 30

A PAGÉS

—Caram! Vostè per aquí?

—Sí, miri! He vingut a passar uns dies amb la família.

Fabrica: JOSEP VILA Carrer València, 169, Telèfon 305 G. BARCELONA

TEATRE CATALÀ ROMEA

Avui, nit, repetició del benefici de l'Enric Borràs, REI I MONJO. Diumenge, a dos quarts de cinc, sessió única: LA INTEL·LECTUAL, l'insigne S. Rusiñol, i REI I MONJO, colossal creació de l'Enric Borràs. Nit, a les deu, REI I MONJO, i L'AMIC CIRERA. Dimarts, nit, benefici *Maria Vila*, amb la famosa obra LA REINA JOVA.

Es despatxa a Comptaduria.

BICICLETES
MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

Manuel Sugrañes

Presenta les
grans revistes

Yes-Yes

Oui-Oui

al

TEATRE COMIC

Pianos - Armoniums

LLOGUER : COMPRA-VENDA : PLASSOS Y COMPTAT
INSTRUMENTS MUSICALS DE TOTA MENA : MÚ-
SIQUES : ROTLLOS MUSICALS : DISCOS : MAQUINES
PARLANTS : ARXIU LÍRIC I DRAMATIC, CASTELLÀ
I CATALÀ

 En la **Casa GOL**, San Pau, 24

trobarà tot el que necessiti de l'art musical, a molt bon preu.

Hotel ORIENT

RAMBLA DEL MIG, 20 : BARCELONA

El més confortable
El més espaiós
El més ben servit
El més còmode

PREUS MODERATS

DIDON

Fàbrica: JOSEP VILA, Carrer València. 169, Telèfon 395 G. BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

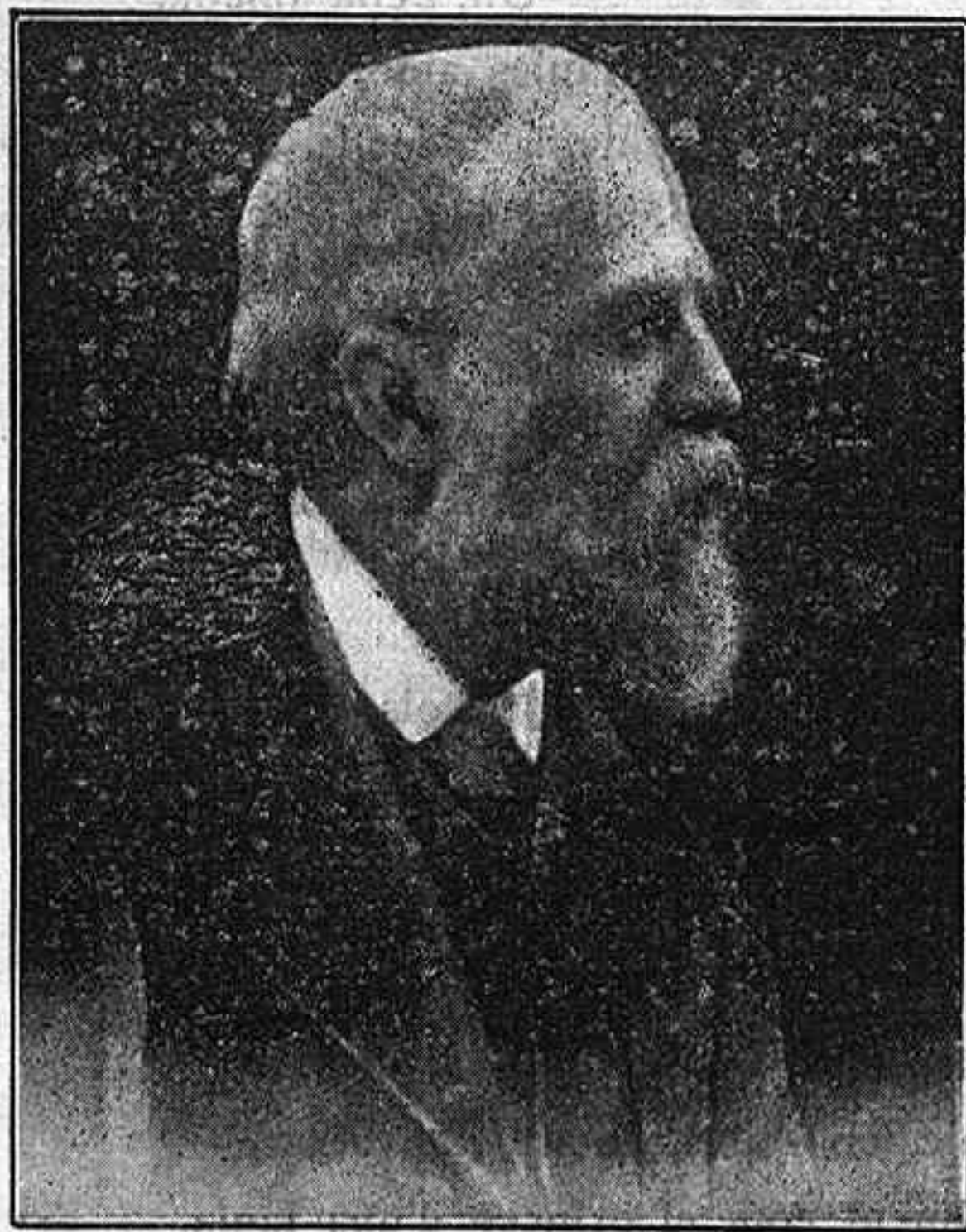
CRÒNICA

L'arquitecte Antoni Gaudí

La mort se'ns ha presentat aquest juny, com no s'havia presentat encara: amb la falç al puny, segant vides en comptes d'espigues. Veritablement el mes de juny és el menys propici a la mort. En el mes de juny es pensa amb les coques, l'aiguardent, les fogueres i les alfabregues de Sant Joan; es pensa en els primers banys; en algun casament, en alguna primera comunió...

Però no es pensa en la mort. Aquests crepuscles lents,

ANTONI GAUDÍ

mort a Barcelona el dia 11 d'aquest mes

suaus, de tonalitats dolcíssimes, del mes de juny, es deslliguen per complet de la idea de la mort.

La mort és fosca, opaca, silenciosa, freda. Juny és clar, encès, brillant, càlid, té el cor ple de cançons i rialles.

Francament, no es comprèn que la gent pugui morir-se en juny.

Catalunya està de desgràcia aquest any. Sembla que hagi caigut damunt nostre una maledicció bíblica. La mort, com en l'estampa d'Albert Durer, s'ha presentat silenciosament i ens ha arrebatat dues vides precioses. Primer la del doctor Turró, el mestre d'*Els orígens del coneixement*. Ara la d'en Gaudí, l'únic arquitecte genial de la nostra poca. *solta*

Ja ho hem dit i no hem pas dit cap disbarat: l'únic arquitecte genial. En aquesta època nostra en què tot és gris, emmatllevat, impersonal; en què s'ha fet de ço impersonal un estil que va des de les corbates fins a l'arquitectura... era molt difícil singularitzar-se, fer-se una personalitat.

Els artistes es dediquen a un art *snob* i estrangeritzant, i semblen tots repetits; l'estil arquitectònic més estimat a Barcelona, ha estat aquest que ha aconseguit fer cases amb torrons, neules i altres productes de confiteria. En Gaudí ha estat, en aquest temps nostre de transició, espès i tèrbol, un artista personal, un artista genial. Les seves característiques són l'elegància i la severitat, com ho foren en Herrera, el d'El Escorial. Anasagasti és, també, un arquitecte artista. Però Anasagasti està massa influenciat per la literatura. Els seus projectes—malgrat no ésser gens vulgars—, són més aviat pàgines per a una il·lustració que projectes pròpiament dits.

En una època en què tot és petit, en què tot és mesquí, en què tot és de basar, en què tot es fa de retalls, sols en Gaudí ha sabut ésser gran. La seva grandesa, naturalment, ens féu més petits i més miserables. *no cal*

Quan la pietat li ha encarregat un temple, ha construït un temple tan bell, tan imponent, tan magnífic, que un es diu, amb la veu apagada per l'admiració:

—Veritablement, aquí no hi pot viure més que un Déu!

Algú, raquíticament, ha trobat que l'obra d'en Gaudí tenia rels germàniques. Algú, raquíticament, l'ha trobat desproporcionat. Però no; això és una qüestió de miopia. En Gaudí no era un germanitzant. La seva arquitectura no té res que veure amb la dels arquitectes germànics Hansen, Schmidt, Hasenauer, Thiersch, Wallot, Otzen, Schumacher, Gräbner, Messel, Kaufmann, arquitectes tots, en els que s'observen marcades influències de l'art hellènic, bizantina i gòtica. El nostre Gaudí—que seguirà essent nostre, malgrat el seu traspàs—és més racial, més nostre. El que passa és que nosaltres hem mixtificat tant la raça, l'hem desvirtuat tant, que hem pres a en Gaudí—al Gaudí magnífic de la Sagrada Família i de la Pedrera, que és, dit sigui de pas, un model de ca-

ses—per un extravagant. Ens ha semblat estranger perquè nosaltres ja havíem perdut totes les nostres característiques de catalans. Ens ha semblat massa gran per a nosaltres, tan petits.

Però cal pensar que ningú com ell ha comprès la dignitat que han de tenir les construccions d'una gran ciutat. I ningú com ell ha sabut dur-les a una feliz realització.

Antoni Gaudí en son llit de mort

I cal pensar també que en una època en què les esglésies tenen totes un antipàtic i odiós estil jesuític—estil que consisteix en l'absència total de tot estil—, ell, en Gaudí, ha sabut crear un temple que és una meravella.

LLUÍS CAPDEVILA

LES MESTRESSES

Feia mesos que s'estaven celebrant unes oposicions a ingrès al Magisteri femení, a la Universitat de Barcelona. Algunes vegades hem volgut debades parlar-ne.

Han estat unes oposicions molt mogudes i apretades.

Deixant a part el que passà a una professora—tothom ho recorda—, la seva duració diu prou aquesta agitació.

I ara, de cop i volta, hom s'ha trobat amb aquest avís:

“Se anuncia a las opositoras a ingreso en el Magisterio femenino de este distrito universitario que, por providencia de esta fecha, el rector de la Universidad ha dispuesto la suspensión de los ejercicios hasta nuevo aviso.”

El rector no ha volgut donar explicacions als periodistes. I diuen que les opositoras aprovades volen recórrer a Madrid contra aquesta ordre.

Què deu passar? No cal enfundar-se amb els ministres.

ELS EMBUTITS QUE MENGEM

S'ha imposat una multa de 3,000 pessetes a un fabricant d'embutits, la fabricació dels quals feia amb carns en mal estat, que comprava a baix preu.

No estem prou intoxicats encara, que aquests fabricants poc escrupulosos ens volen acabar de matar! A més de les 3,000 pàfies, no li dongueu a menjar res més que el que ell fabricava.

Que es mori de fàstic.

L'HUMORISME DE CHESTERTON

Chesterton, el gran escriptor anglès, diu que la rabiosa higiene dels catalans l'atabalava.

Estem segurs que no haurà vist les barraques de Montjuich, Pequín (no el de Japó, no val a confondre) i altres llocs d'infecció de la nostra ciutat.

Del contrari, francament, li diríem que és un humorista massa humorista.

Parla l'amiga i diu...

Parla l'amiga i diu mig tremolosa,
tot estrenyent les mans del seu amant,
—la boca de l'amiga és freturosa
d'una besada que li ofega el cant—:

—Ah, si l'amor, amic, fos un llarg somni
—quin somni més plaent deuria ser—
la meva vida fóra també un somni:
seria el darrer somni i el primer!

I al cant de ses paraules melangioses
l'amic ha contestat:

—Oh, bella amada,
són les vostres paraules amoroses
una dolça i fresquívola alenada
de la flaire subtil del vostre cor.

I el cor li bat a la donzella bruna,
perquè el batec li encomana Amor,
dictant-li les paraules d'una a una.

I comença de nou:

—Jo sols voldria
—perquè l'amor, amic, és mon consol—,
que fos un somni ple de poesia
tal com l'amor que té la Lluna al Sol.

I ofegant-li en la boca la paraula,
l'amic, bo i abraçant-la, l'ha besat,
i talment com el príncep d'una faula,
l'amor més pur i gran ha triomfat!

MANUEL VALLDEPERAS

AQUEST NUMERO HA PASSAT

PER LA PREVIA

CENSURA GOVERNATIVA

LA MANDRA I L'ISTIU

—Aquí em tens pintant la cigonya, que és l'únic que es pot pintar en aquest temps.

ESTIUEJANTS

Per veure'n de fresques, senyors, a l'estiu: sense paradoxa. A ciutat, les característiques d'aquesta frescor són artificials: ventiladors, gelats populars de carretó, xarops, frappé, serries... A fora no és així. L'estiu rural agafa les característiques directament de la Naturalesa: mosques, pols, cigales, roselles i vi en fresc a la galleda. L'estiu rural és el Paradís de Sant Antoni dels peixets, els ocellets i les floretes. Recomençar la calor, és recomençar el primitivisme eglògic.

Molt bonic. Però ho fóra molt més si les ciutats no hi fiquessin la cullerada amb l'emigració d'estiuejants que molt sovint desentonen amb el panorama, com les figures de cortisans disfressats de l'Adoració dels pintors italians medievals.

Si els estiuejants fossin només els fabricants i botiguers que se'n van a reposar a la "torra", a la torreta, la gloriosa torreta, que és el llorer i la copa de campionat dels lluitadors del taulell, o bé els senyors malaltisos que hi van per l'helioteràpia, o els poetes buròcrates que tenen set i fam de flors naturals i ocells sense gàbia, o els goluts senzills que tenen fam i set de cols tendres i vi veritable, l'ègloga rural restaria pura, perquè aquests bons senyors fan l'estiueig per francescanisme, per allò de *suora*

Luna i pate Sole, per les bestioles del sant, per la frugalitat, per la naturalitat, en fi, que els assimila i els barreja amb el retaule virgilià.

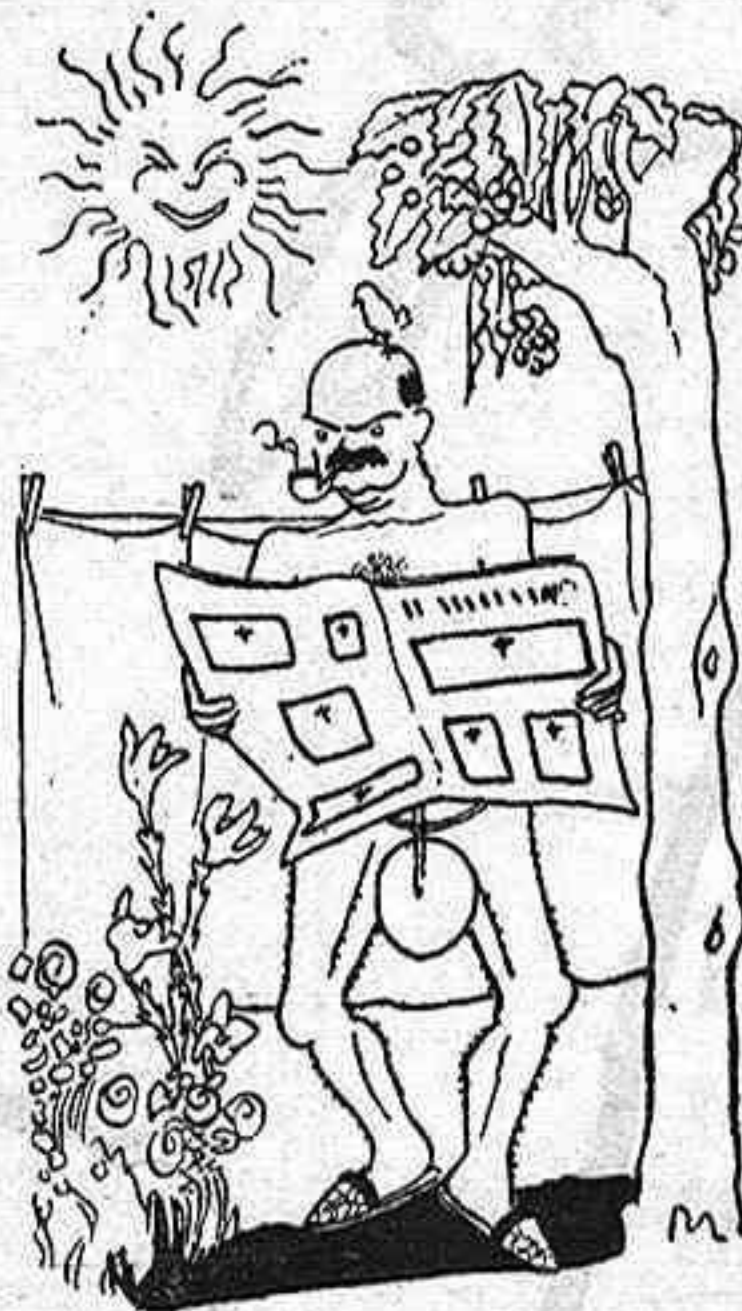
Però no són aquests sols. També hi van els cu-

bistes, els de la *fiambrella*, que diuen els pagesos, tan suggestius de lèxic. Aquests cubistes, benaventurats de la moda, que passen la maroma econòmica tot l'any, per tal d'anar dos mesos a lluir els seus aires urbans, les positures de *kalos* decadent, els compassos del *charleston* i les calefaldilles per tots els poblets, aquests són els que des-

componen el quadro. Tenen la missió de maniquins vivents. d'una ètica i una estètica, i compleixen. Són figurins que no arriben a figura, són mostres que van a fer-se admirar pels barbres.

I a fe de món que surten amb la seva, doncs els indígenes els miren bocabadats, com si fossin forasters d'un planeta llunyà.

Les jovenetes masclejants, repelades, carregades amb una lliura de carei davant dels ulls, amb unes gambades naturals que fan quedar molt malament els càlculs d'Arquímedes, amb les cigarretes a la pitrera i el fútbol dins el cap, no caben al cap dels forans, com no hi caben els nois confitats que es passen el dia llepant caramels i bombons de xocolata, que no deixen mai el bon to, els binocles, la màquina fotogràfica, la positura indolent, que són homes, però que no ho són ben bé; que ho semblen, però que encara que ho semblin no ho són, ni,

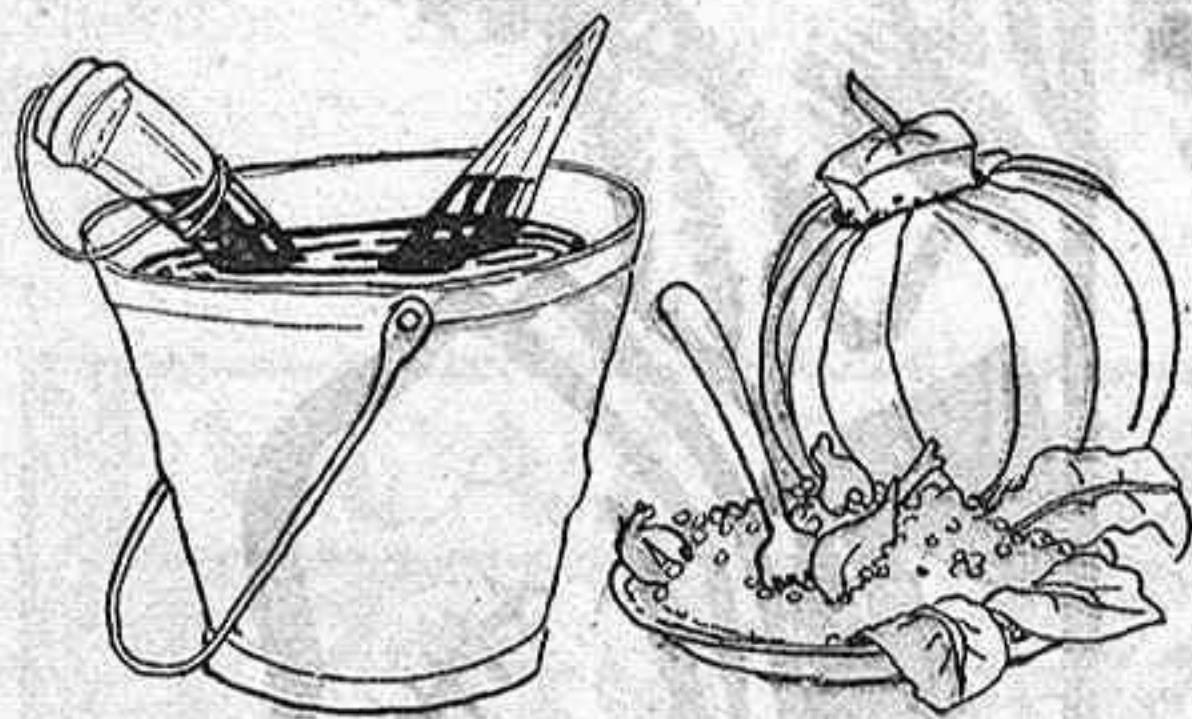
el que és pitjor, no en seran mai; una mena d'homes sense *h*, que diguéssim, que fe m e l l e g e n v a j a !

No els acaben d'entendre i miren per sota el nas amb aquella rialleta de pagès, més expressiva que la de conill, i pensen en català allò que ja ens deia Horaci en llatí:

*Etas parentum, pejor avis, tullit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiore...*

Pensament que, al capdavant, és l'admiració que busquen els de la *fiambrella*.

TANYUS

EL PROPIETARIO DESCONOCIDO

Deien abans que els enemics de l'ànima eren tres: món dimoni i carn. Doncs, bé: ara, a aquests tres enemics de l'ànima—i del cos—se n'hi ha d'afegir un altre: el propietari.

El propietari és l'enemic més ferotge del llogater. Li té declarada guerra a mort, i, en efecte, no para fins que

el mata. La molta arteriesclerosis que es pateix a Barcelona, és deguda als turments que dona el propietari als seus llogaters. Molts dels llogaters crec que són de l'opinió d'exterminar al propietari, com si es tractés d'un escarbat qual-sevol, per considerar-lo antihigiènic.

El que sí m'estranya és que s'hagi pensat, per part dels utopistes, en la supressió del botxí, i, en canvi, no s'hagi pensat en la supressió del propietari. Avui el botxí ja no és tal botxí; ja no té feina; ja viu com tothom; ja és una figura decorativa. En canvi, el propietari!... El botxí de l'edat mitja, amb els seus colants i la seva caputxa vermella, és mort i ben mort.

L'ha mort la civilització, la santa, la radiant, la beneï-

ESTAMPES DEL MAL VIURE

El carterista

Bé us conec a tots, gent vagabunda, que com gos, seguiu un rastre d'or; us conec de trobar per les tavernes escrits de deshonra, perquè he sentit converses plenes totes d'amargor. He tingut moltes hores per tractar-vos i saber el viure que porteu, que és viure a voltes ple de joia, i a voltes és viure de dolor...

Us conec, com conec l'amada meua que penetra esclatant dins mon cor, perquè ella és la dona que jo estimo, i a vosaltres us sento molt rencor... Us he vist dintre la presó, reclosos, per pasar la quinzena que fa mil, i tament hi estàveu orgullosos; jo us mirava des de fora amb ple neguit.

* * *

Perquè us conec així avui us canto com un cant d'ocell de nit; un ritme de deshonra que arribi en vostre esperit i esclati en vostra sang l'onada forta d'un gos enfellonit... i no aneu ja més a les palpentes ni estorbeu la son dintre mon llit; robeu en clara llum, en llum del dia davant del qui us tem, i amb energia preneu l'estatge etern que es la follia del vostre procedir... per viure malament...

Com dona que s'enfonsa a l'abim de la prostitució, vosaltres sou a una raça fonda que us marcaré jo. Sou dintre el nostre viure uns éssers invisibles que sortiu en la foscor i es perd per les tenebres sense cap emoció. Amor per les riqueses; amor que es fan de prosa a l'ésser a la presó...

EMILI VILASECA JUVÉ

VIRAI

da civilització. El botxi era lleig, era cruel, era inhumà. I s'ha substituït pel propietari: pel propietari correctament vestit amb panyos anglesos fabricats a Terrassa, que, rebut en mà, us obliga a caure en mans d'un usurer, us obliga a un treball inhumà—Ai, el pis! Ai, que no podem pagar el pis!—i us obliga, finalment, al suïcidi.

Quan llegiu "suïcidi per amor", no en cregueu ni una paraula. Diuen que s'han suïcidat per amor perquè fa més bonic, perquè és més romàntic que dir que s'han suïcidat per culpa del propietari. Un propietari és una cosa tan baixa, tan pudenta, tan vulgar!

Guerra al propietari! Amunt, llogaters! Pit i fora! Guerra i extermini!

... Però, de sobte, veiem un cotxe de morts. I dalt del cotxe, convenient tancat en el taüt, el mort. I clavada al taüt una corona de la que penjaven unes cintes amb la següent llegenda:

A NUESTRO PROPIETARIO
SUS AGRADECIDOS INQUILINOS

I això ens ha deixat morts, més morts que el propietari. Qui era aquell home meravellós, aquell propietari de llegenda?

Com és possible d'un home bo... i propietari?

Qui era, Déu meu? Qui era?

I un amic ens ha tret del dubte:

—Era El Propietario Desconocido.

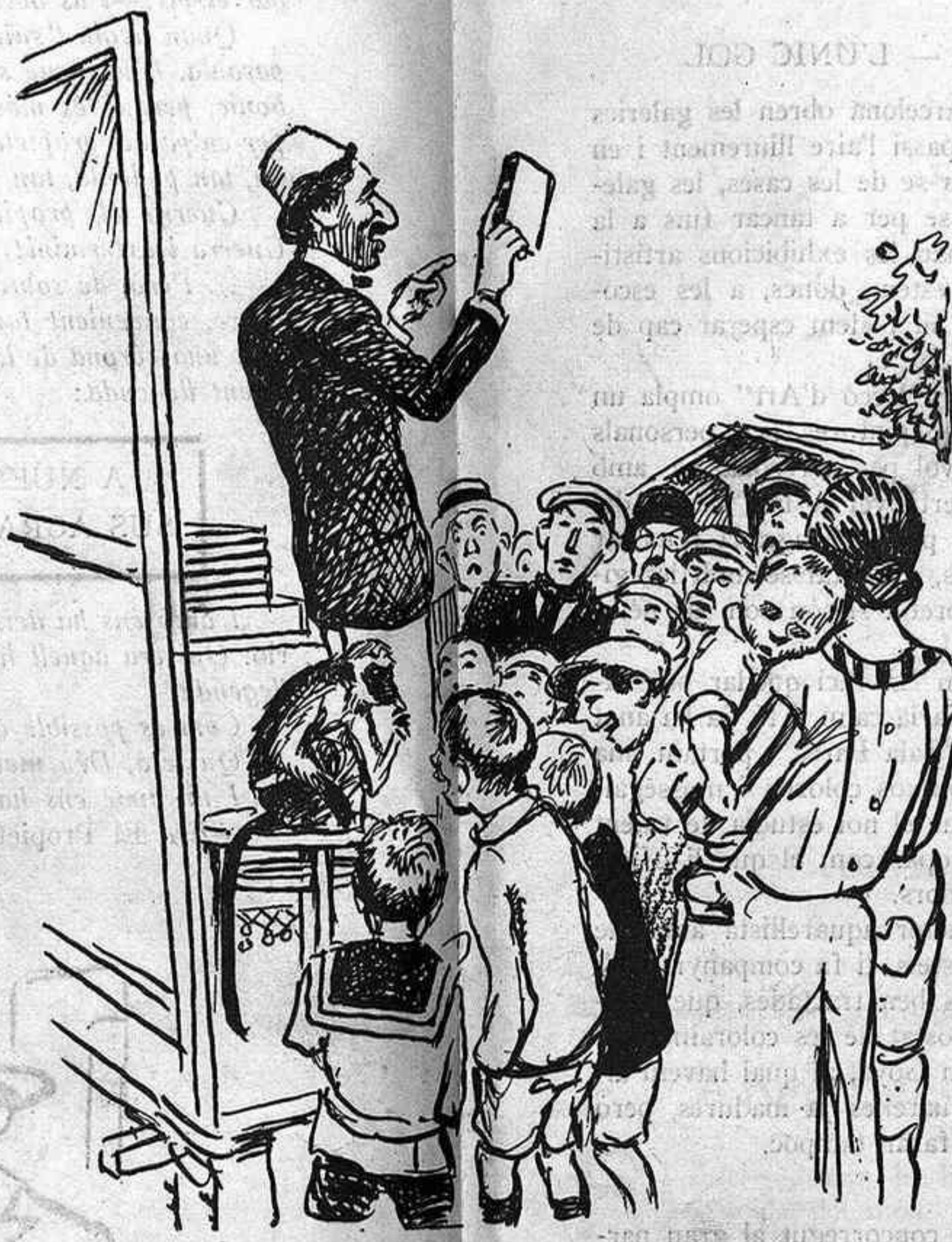
LA MODA I ELS CARRERS ESTRETS

—Carai! Per on passo jo, ara?

Xerraires de carrer

Amb aigua del Llobregat, té cabells el més pelat.

Una mena de "Doctrina" que ens ha vingut de la Xina.

Encara que no hagi menjat, posa't al ventre un pegat.

Els estudiants

Tothom coneix la berganteria dels estudiants. Tothom sap el seu sistema de donar-se la gran vida tot l'any, i els últims dies de curs posar-se a *ampollar* com uns ximplers. Tothom ha presenciat les cèlebres vagues per a avançar les vacances. Tothom, qui més qui menys, ha sentit parlar de les trifulgues de la dispesa per a cobrar la dispesa.

Alguns, no perden pas l'humor en l'acte de l'examen; el tribunal seyer no els imposa pas.

Avui volem explicar algunes anècdotes d'estudiants, que revelen la seva berganteria, i també la d'alguns catedràtics.

Fa anys—forces, ja—hi havia a la Facultat de Medi-

cina un catedràtic que no havia suspès mai a ningú. Era un republicà furibund.

Un dia es presentà a examinar-se un alumne i li tocà dir la primera lliçó. La primera lliçó de cada assignatura parla de la importància de la matèria, i, no falla, sempre aquella és l'assignatura més important. L'alumne, doncs, començà a fer grans elogis de l'assignatura, fins que, no sabent què dir, digué que el temps no era propici al desenrotllament de la matèria.

El professor s'esverà i li advertí que callés, que podrien sentir-lo i denunciar-lo.

—Jo sóc republicà—afegí el catedràtic—, però hem de callar, ens hem d'adaptar a la vida.

—Doncs, jo, sóc més que republicà, jo sóc anarquista—contesta l'alumne, i res em fa por.

El professor el féu retirar i li donà "notable".

Una vegada es presentà a examinar-se de Dret Canò-

nic—fa anys, quan encara no hi havia l'actual professor—un xicot que només havia estudiat unes paraules de Déu i estava disposat a fer-ho derivar tot d'aquelles paraules.

El catedràtic li féu una pregunta, i ell parlà confusament fins que clavà les úniques paraules estudiades. Després callà. El professor el convidà a seguir.

—Después de las palabras de nuestro divino Creador y Redentor—digué l'alumne—, nada puede decirse. Añadir punto o quitar coma a ellas, fuera un sacrilegio tal, que ninguna alma católica puede tolerar sin escandalizarse.

—No seré yo el sacrilego—digué el catedràtic—. Puede usted retirarse.

Cal dir que l'estratagema no li resultà.

A la Facultat de Medicina hi havia un professor que feia presentar un treball escrit a l'alumne, el qual el lle-

gia a l'acte de l'examen. Es presentà un xicot que havia copiat textualment el treball d'un bon autor. Mentre el llegia, els altres alumnes s'adonaren del plagi i començaren a riure.

El que s'examinava es molestà, parà la lectura i digué al professor:

—No sé de què riuen. Al capdavant això no ho dic jo, ho diu un autor tan prestigiós com en Tal.

—M'agrada la franquesa—contestà el professor—. Sí senyor, això mereix un premi. Està aprovat.

Un altre alumne creié trobar un truc amb això, i quan llegia el seu treball, aprofità l'ocasió per a confessar el plagi.

—Vostè és un ase—li digué el catedràtic—. El seu company ha estat un viu, però vostè és un ase. A ell li he premiat la franquesa, però a vostè li castigaré l'estúpida imitació. Es pot retirar.

Una veu encesa de cor

Fa molt de temps que llegeixo tots els llibres i tots els articles d'en Samblancat que em vénen a la mà.

L'Angel Samblancat, és una de les meves admiracions i una de les admiracions, dit sigui de pas, del volgudíssim Valery Larbaud, el fi gustador de literatura contemporània universal que tots coneixeu.

Admiro jo en Samblancat en allò que el puc admirar, i, fins i tot, en una bona part d'allò que no m'és possible ni permès d'admirar.

I és que, per damunt de tot, a malgrat de tot, l'Angel Samblancat ha estat, és i serà sempre un home i un escriptor de cor.

El seu estil és l'estil d'un gran poeta i d'un gran satíric alhora.

La seva força no li ve, però, tan sols, de la seva violència lèxica, de la seva cruesa d'adjectivació, del seu to blasfemador. Això és una cosa massa a l'abast de tot-hom. El trüc, per excel·lència, dels violents febles.

La força de l'estil d'en Samblancat li ve, precisament, de la seva noblesa, de la seva distinció—no somrigueu, petits *dandys* d'aigua dolça, no somrigueu—, i, sobretot, de la seva abrandada i inexhaurible generositat de cor.

L'obra d'en Samblancat posseeix, al meu entendre, una valor literària de primer ordre.

En un altre país l'Angel Samblancat fóra considerat com un dels escriptors més remarcables del seu temps.

Estic, ara llegint, precisament, un dels seus llibres últimament publicats: *Jesús atado a la columna*.

Ni el tema, ni les conclusions, sobretot, dels articles diversos integradors del volum, no m'atrauen massa; però tampoc no m'espanten.

(Per sort o per dissort meva, ja fa molt de temps, com diu vulgarment, que estic curat d'espants.)

Ben entès que no comparteixo, però d'una manera incondicional totes les audacioses preocupacions de l'autor.

(La meva audàcia es decanta cap a una altra banda.)

Així i tot—fetes les reserves d'ordre prudencial que calgui—hi ha ben poca cosa, potser, a desgrat de les irritants i escandaloses aparences, que jo no pugui apreciar i admirar en la seva obra.

Tot plegat en fa l'efecte d'un gran excés, redimible com tots els gran excessos.

L'obra de l'Angel Samblancat—com altres obres fortes del seu gènere—és una obra projectada dramàticament molt cap avall—(*Guymener del subsuelo*, com diu ell, colpidorament, d'un altre personatge, i aplicat a un altre tema, en un recó de diàleg del seu llibre)—és una obra projectada, però, també, per reacció, tot l'enlaire, tot l'elevat, tot l'infinit purificador que volgueu...

JOSEP MARIA JUNOY

(De *La Veu de Catalunya*.)

Salvador Perarnau en llibertat

Després d'uns quants dies d'estar detingut, ha estat alliberat el nostre amic el poeta en Salvador Perarnau.

En Salvador Perarnau ha sortit de la presó, serena l'ànima i amb la pensa plena d'inspiració.

La nostra enhorabona per la seva llibertat.

LES ESCORRIALLES — L'UNIC GOL

A mida que els veïns de Barcelona obren les galeries de llus pisos per tal de què hi passi l'aire lliurement i en foragiti la calor que vol emparar-se de les cases, les galeries d'on comencen a preparar-se per a tancar fins a la temporada de tardor, que és quan les exhibicions artístiques tornen a treure brotada; estem, doncs, a les escorrialles de les exposicions, i no en podem esperar cap de veritable empena.

A la "Sala Parés", la "Penya Recó d'Art" ompla un compartiment amb un grapat de pintures ben personals d'en Rincón, un xicot que no vol pas arreconar-se, amb tot i el cognom que porta i pertànyer a la "Penya del Recó", ben al contrari; al jove pintor li agrada remenar les cireres i collir-les a cabassos, i tractar-se amb les gitanes de pell colrada pel sol, sobretot si són bon xic netes i saben tocar la guitarra com cal.

Molt em plau que en Rincón em faci quedar bé; vaireig ésser el primer en dir que faria camí, i té, ja ha anat de les "Galerías Dalmau" a la "Sala Parés", portant una colla de pintures a l'oli i de dibuixos colorits i mossegaires força interessants. Es veu que el noi estudia de valent i que vol guanyar-se un altre sopar com el que li oferiren els seus companys i admiradors.

L'Aznar, que és un constructor aquarellista amic de les bones formes i dels colors justets, li fa companyia amb una colla d'aquarelles d'allò més ben tractades, que semblen una mica esgrogueïdes al costat de les coloraines esquellotes del parent llunyà d'en Goya, al qual havem alludit abans. Es tracta d'unes aquarelles ja madures, però que encara no fan aigües, ni en faran tampoc.

Els artistes catalans que han concorregut al gran partit nacional de fútbol artístic, darrerament celebrat a Madrid, no han pogut fer només que un "goal", i encara en la secció d'art decoratiu. Es tracta, però, d'un Gol autèntic com cap altre, del nostre Josep Maria Gol, notable ceramista-vidrier, el qual ha pogut arreplegar una medalla escadussera.

Què hi farem! No sempre es poden guanyar campionats; els catalans, que amb els peus fan anar la pilota on volen, tenen de veure que els hi prenen de les mans i la penguen a la taulada, com ara ha succeït a l'Exposició Nacional de Belles Arts, de Madrid.

"Alirón, alirón,
hem rebut, vatua el món!"

C. ARBÓ

CONVERSA DE PLATJA

—I tu no et banyes, Júlia?

—No encara. Perquè sóc tan fresca, que gelo l'aigua!

Anècdotes semblants

El duel—tothom hi ha convingut—és la cosa més estúpida del món. Això d'anar a discutir qui té raó, o d'anar a liquidar una ofensa amb les armes, no convenç a ningú veritablement intelligent. Per això veureu sempre que els intelligents refusen el duel. Però, no sempre és la intel·ligència, el que repugna el desafiament; el factor "por" hi juga un paper important. S'ha dit—i potser amb raó—que la intel·ligència sol anar acompanyada de la por als mals físics. Per això, al defugir un duel, hi entervé sempre la por.

Avui volem explicar tres anècdotes, que totes tres responen a un mateix principi: qüestió d'intel·ligència i alhora por dissimulada per la intel·ligència.

Anys enrera, un savi barceloní, prestigiós notari, honorat polític i estimat catedràtic, avui mort, escrigué un article que el president d'una Sala d'Audiència cregué ofensiu per a la Sala. L'article no contenia res que fos delictiu, però el president no podia deixar enlaire aquelles paraules. Cregué que el duel s'imposava.

Envià dos senyors a visitar l'autor de l'article; i li explicaren el que feia el cas.

—Un desafiament?—digué el savi doctor—. Contestin

al senyor president de la Sala que jo considero que ens hem batut i que m'ha mort.

Un dels millors dibuixants catalans, caricaturista de fama mundial, resident a Madrid, on dibuixa diàriament per un gran diari, anà a Cuba. S'hi estigué un quant temps i obtingué l'èxit que arreu obté el seu art.

Un dia va fer la caricatura d'un senyor cubà, i aquest senyor es considerà ultratjat amb la caricatura. Els dos amics imprescindibles visitaren al gran dibuixant.

—No tinc inconvenient en acceptar—els digué l'artista català. Però voldria saber el què l'ha mogut a desafiar-se.

—El seu honor ferit.

—Ah, és per una qüestió d'honor que vol el duel? Així jo no em puc desafiar. Jo no tinc honor.

Al cap de pocs dies, els intel·lectuals cubans tributen un homenatge a l'artista sense honor.

Un altre famós artista, més famós encara com a polític, es trobava en ple exercici del seu alt càrrec de primera autoritat popular catalana, d'on en fou tret no pas per pròpia voluntat ni per voluntat dels electors.

Va tenir una qüestió una mica forta amb un polític de l'altre costat, i aquest li envià els padrins.

—No puc acceptar—digué el president—. I creguint-me que ho sento, perquè sóc un excellent tirador. Es segur que guanyaria. Però, sóc catòlic... sento que el catolicisme m'ho faci incompatible.

ROMEA

L'Enric Borràs, que segueix essent el més gran dels actors espanyols, l'únic gran actor d'Espanya—i de Catalunya ja no cal dir-ho—, ha triat per a la funció del seu benefici la bella tragèdia d'en Guimerà "Rei i monjo". "A tout seigneur, tout honneur".

No cal que descobrim ara a aquestes dues glòries que tan unides van en la història del nostre teatre: En Borràs i en Guimerà. Diguem tan sols que l'actor, en la interpretació de "Rei i monjo", estigué a l'altura de l'obra. I tothom sap que "Rei i monjo" és una de les belles tragèdies del teatre poètic.

La representació fou un aconeixement, una festa d'entusiasme i d'amor a l'actor eminent que, després de collir lloers en tota la terra, ens els ve a ofrenar a Catalunya.

OLYMPIA

S'ha acabat la temporada oficial en aquest teatre. Les últimes funcions s'han celebrat amb la famosa "Cançó d'amor i de guerra" i teatre ple.

POLIORAMA

La companyia de Dolors Membrives ha estrenat el sàinet de costum, original de la senyora Millàn Astray, "Magda, la tirana". No està mal, per ésser fet d'una dona. Hi ha observació i agudesa en el diàleg.

TIVOLI

La companyia d'Ivan Darclée no aconsegueix portar la gent al "Tivoli". Es natural, ja que es tracta d'una companyia molt mediocre. No sabem pas què hi ha vist l'empresa amb aquesta companyia (?) d'opereta italiana.

Un xic més de vivor, senyors, si no voleu espantar al públic.

NOVEDADES

La temporada d'òpera s'ha acabat com el Rosari de l'Aurora: molt malament. El gènere líric està en decadència, segons es veu. Aviat no cantaran ni les cadernerres!

ESPAÑOL

També aquest teatre ha tancat les seves portes. Malgrat no haver estat la temporada brillant com altres vegades, s'han estrenat obres força estimables com són "El preu de l'or", d'en Lluelles; "La dona de la vida" d'"Amichatis", i "El rei del xotis", de l'Alfons Roure

BOB

Una família desgraciada

En Busca-porqueries era un pobre dels més atrotinats. Altrement, era un gandul, que àdhuc tenia mandra de demanar caritat. Passava una misèria única.

Un dia, però, es trobà que després de menjar li sobraven sis rals. "Què en faré?", pensà. I decidí visitar una dona. En buscà una d'aquell preu.

A la capçalera del llit hi havia una reproducció d'una verge de Murillo.

—Qui és aquesta senyora?—preguntà.

—Es la Verge Maria—respongué la dona.

—La Verge?

—Sí, l'esposa de Josep, la Mare de Déu.

—Ah, bé!

Al cap de pocs dies agafà una malaltia i hagué d'anar a raure a un hospital. A la capçalera del seu llit hi havia una estampa de Sant Josep.

—Qui és aquest senyor?—preguntà a una infermera.

—En Josep, l'espòs de la Verge Maria.

—Pobre senyor!

I en sortir de l'hospital, es tornà a trobar amb la mateixa misèria d'abans. L'home, acostumat que a l'hospital tenia sempre el menjar assegurat, trobà encara més pesada la seva misèria.

Un cop estigué quatre dies sense menjar. I veient que el cinquè tampoc podia tastar res, decidí robar.

A conseqüència d'això, anà a la presó.

A la seva cella hi havia una estampa amb un Crist clavat a la creu.

—Sí que la devia fer grossa aquest pobre senyor, per castigar-lo així—digué a l'escarceller—. Qui és?

—Es Jesús, Déu. El fill de la Verge i de Josep.

—Pobra gent; quina família més desgraciada. La mare en una casa de dones, el pare a l'hospital i el fill a la presó.

REM

Decididament, tenim bon nas; ja ho dèiem que això de les regates internacionals i campionats de Catalunya havia d'ésser cosa bonica.

El que no va ésser bonic va ésser la gent que hi va anar; comptat i debatut, potser sempre arribaríem a una cinquantena de persones, i això que es tractava d'anar a respirar l'aire pur de mar i la fresca... del sol de mar, que també es fa dir sí senyor.

Però, val a dir-ho, els pocs que hi van anar, varen disfrutar de debò, perquè totes les regates varen consistir en un gros xit esportiu. També varen poder disfrutar per les excel·lències de l'organització; nosaltres, que no en sabem d'aquestes coses, ens veiem capaços de fer-ho millor.

Ara, quant a les proves, val a dir que la que ens va agradar més va ésser la d'"outriggers" a dos remers.

S'hi disputava el campionat de Catalunya, i només es presentava un equip català. Tanmateix, davant d'això, hom no ca-

lia que s'hi amohinés, sabent com sabia a l'avançada que ningú li podria prendre el títol.

Sort que també hi corria un equip francès i ens va fer treure un xic aquest mal gust.

Els del "Club Nàutic de Tarragona" se'n van endur el campionat de Catalunya en "outrigger" a quatre; s'ho mereixien perquè van ésser els qui més ens van convèncer.

En resum, esportivament va ésser una cosa bonica perquè sí; quan menys a nosaltres ens va agradar.

Cadascú que s'ho agafi com vulgui.

FUTBOL

Res de nou; el "Barcelona" segueix de capa-caiguda.

Tot just va poder guanyar a un reserva molt dolent de l'"Espanyol".

Es veu que l'embaix de les grans victòries els dura massa; varen agafar una indigestió que no se'ls anirà fins en començar-se la vinent temporada i quan hagin rebut les mil i una satisfaccions.

El "Sabadell" es va sentir "goal" i va cantar quatre vegades amb el "Sans".

L'"Europa" se la va carregar amb el "Terrassa", i el "Martínenc"... no cal dir-ho: va fer el paper de sempre, el de cua...

HIPISME

Diumenge passat va ésser el darrer dia de curses, creguem que és una veritable llàstima.

Per a acomiadar-se, no cal dir que la plana major de l'aristocràcia, va anar-hi amb les majors gales i les majors ridiculeses.

Com hem dit, ens dol de què ja s'hagin acabat, però a ben segur que a qui dol més és als pobres fotògrafs, que ja s'ha acabat el mamà.

Que hi farem, paciència!

TEIXI

No es pot passar per cap carrer.

Entre la pols, el fang, escombraries i, per postres, els Zamores, Samitiers i Alcàntares que formen equip en cada travessia, estem que no podem anar pel món.

Preguem al senyor Nebot, que tanta joia sent per la reformació de la ínsula, que ens posi a cada carrer un dispensari, perquè, nosaltres, desgraciats barcelonins de la "hidalga ciudad condal", ja no guanyem per àrnica i pegats.

Cada "bimbada" entre coll i nas, ens deixa totalment xatos.

❖

En una parròquia de fora:

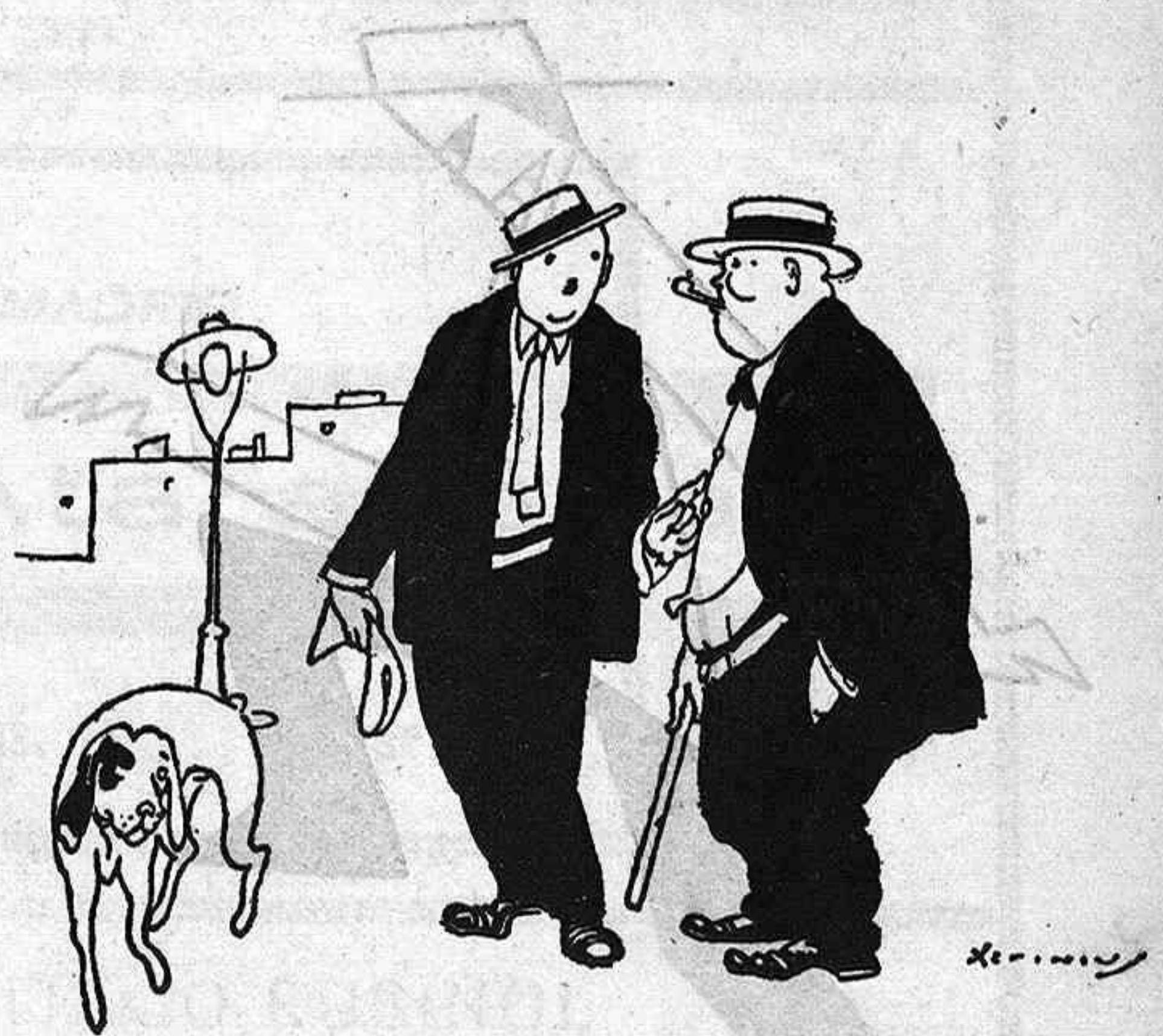
Una dona.—Corri, senyor rector; hi ha una noia que s'ha mort i volen que vagi al cel.

El rector.—On és això?

Una dona.—El carrer no té nom encara.

El rector.—Doncs, quan li hagin posat, vingui'm a buscar, que vindré sense fer-me esperar gaire.

(Escena semi-assemblada fa pocs dies, i que va de boca en boca de la gent.)

PRETENSIONS

—On vas amb aquest gos tan fastigós?

—Calla! Que no et senti! Ell es pensa que és un gos policia.

LA NOVA MONEDA

—Has vist les monedes de níquel?

—Amb els temps que correm, no n'he vist ni de níquel ni de plom!

REFLEXIO

—Quina manera de medir-ho tot! Metro per aquí, metro per allà... I total per a no saber on anem!

A Madrid hi ha hagut una gran lluita entre dos artistes per a obtenir la medalla d'honor de l'Exposició Nacional. Com està l'Art! Ni que fossin unes lluites electorals!

S'estan organitzant les colònies escolars. No podran beneficiar-se del règim de les colònies, més que un fill de cada família. De manera, que si una família té dos fills un xic delicats, mentre un és fora, l'altre encara que es mori, no hi fa res. Això és humanitat!

El dia 15 es va celebrar en el nou saló del Consistori el sorteig per amortitzar títols de la Deuda Municipal. Menys mal si poden amortitzar. El que és la nostra, cada dia és més grossa.

En Rockefeller ha regalat a una església de Nova York un "carillon" de 53 campanes. Manoi, i quin despertador!

Diuen de Madrid que han suspès l'escala tancada. Cridant el vigilant està tot arreglat!

Mentre el poble tributava el magne i dolorós homenatge al nostre Gaudí, dues dones andaluses atravessaven el pati de l'Hospital de la Santa Creu.

Una d'elles demanà a l'altra, en la seva llengua, si sabia qui era aquell mort que tant havia commogut al poble.

—No ho sé—respongué—, però que vagi tanta gent a veure'l, devia ésser un torero.

Temps enrera, hi havia gent que no concebia que hi haguessin persones importants que no fossin toreros. Avui, hem avançat; avui, la gent ja és més comprensiva. Deixant apart que encara hi hagi qui només doni importància als "toreros", com aquestes dues dones, avui hi ha molta gent que troba persones importants els toreros, els futbolistes i els boxadors.

La Societat gracienc "El Artesano" ha celebrat un concurs de ball, en el qual han pres part Alfons Gimeno "Gim de Gràcia", campió de Catalunya; Silveri Serrano, únic en el "Charleston"; Jaume Gurri, ex campió de Gràcia, i el notable tanguista Josep Nadal. Fou una festa molt simpàtica, en la qual es demostrà que els graciencs són els reis del ball.

S'ha inaugurat el Metro Transversal. Es excellent. Estem segurs que, quan sigui acabat, cap capital del món no en tindrà un de semblant.

Estètic, elegant, còmode, confortable, grandios: veus ací el que és el Metro Transversal.

Llàstima que sigui tan car; això sí que és censurable!

Els alcaldes de barri, tothom ho sap, són la màxima autoritat de cada barri. Delegats de la tinència d'Alcaldia, ells representen el seu barri als tinents d'alcalde.

Ara a l'Ajuntament els ha semblat que els alcaldes de barri que hi havien no servien prou per a la causa patriòtica, i n'han nomenat de nous.

El natural és que es doni els nomenaments a les tinències d'alcaldies. Però, no; els nous alcaldes de barri se'ls ha donat el nomenament al local del P. U. P.

Xispa: és una cosa massa seriosa.—E. V. J.: Bé, les noves "Estampes del mal viure".—T. D. Roca: Ho pasem a l'Almanac.—Nyosey: Res, res! I ara, què us heu pensat.—J. C. C.: No, home; altrement, no tenim costum de publicar rèpliques.—M. V.: Bé, la vostra poesia "Parla l'amiga..."—E. V.: Acceptem el sonet "Clam perdut".—M. M.: Ho hem passat a la Direcció de "La Campana".—M. R.: Us diem el mateix que a J. C. C.—Bagiquet: Del tema del vostre article ja en parlem com a escrit de Redació.—Ha Puntha: Sí, sí. No us heu equivocat gens. Ho llencem a la paperera.—A. P., de C.: No ens acaben de convèncer, els dibuixos.—P. i R.: Amb bona voluntat, només podem acceptar una de les vostres proses.—D. T.: Torna a dida, maco!—Kiku: Home, la vostra prosa és tot un projecte municipal, i no un conte. I per cert, és un projecte ben poca-solta. Per això, creiem que el senyor Nebot ho aprofitarà.—Mossèn Pepet: Ens fem càrrec que la vostra poesia devia fer molta gràcia a la vostra majordona, però a nosaltres no ens en fa gens ni mica.—K. Y. K. Voleu que esperem a publicar el que ens heu tramès a què canviïn les circumstàncies? N'hi ha per anys!—Zysleys: Ens fem càrrec que vós sigueu hongarès, però en hongarès i en català el vostre conte és un tres peus.—T. M. D.: Demà m'afaitaràs.—J. T. R.: I caaaaa!!!

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELÉFON A. 4115

OBRA NUEVA

FRANCISCO MADRID

Sangre en Atarazanas

Un tomo 8.º de 216 páginas.

Pesetas 4

Obras completas de SANTIAGO RUSIÑOL

Tomo I La Isla de la Calma

VERSIÓN CASTELLANA DE R. MARQUINA

Un tomo 8.º Pesetas 5

TOMO II El Catalán de la Mancha

VERSIÓN CASTELLANA DE L. CAPDEVILA

Un tomo 8.º Pesetas 5

MALLORCA

ALBUM DE FOTOGRAFIES DE LA FAMOSA ILLA DAURADA, RECOPILADES PER OLEGARI JUNYENT

PESETES 12

ESTA PER SORTIR

F. Girbal Jaume

Presons d'Europa

Orígens - Tradicions - Costums - Presoners cèlebres - Escenes històriques - Justícies, injustícies, crims i turments - Venjances i explacions - Victimes del fanatisme polític i religiós, etc., etc.

PRIMERA SERIE: Les presons de Barcelona

Un tomo 8.º Ptes. 2

Poden els senyors corresponsals formular la demanda

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

OBERTURA DE BANYS

—Avui amb unes bones carbasses es va a tot arreu.